

מסורת הש"ס

לישני. רבינא: **הא רבי יוסי הגלילי**. ורז נחמן דאמר כרזנן: **מסנוס כהונה קאמרת**. זכור מעשרים וארבע מתנות כהונה נלקמן קי: והלכך אוקמה רבינא להא דרז נחמן כר"י הגלילי דליהו נמי מודה דהא דכל זמן שהצית קיים משולחן גבוה וזו להו כהנים ואפילו מחיים וכי קאמר רבי יוסי הגלילי ממון צעלים הן בשלמים קאמר דצעלים ישראל לא וכו להו מחיים משלחן גבוה והא דתריך רבינא לרבי יוסי הגלילי בזכור בחוזה לארץ ולא תריך בשלמים משום דסיפא דרבייחא מוכיח דבזכור קמיירי דקתני לא אמר בן עזאי אלא בזכור וכן עזאי מילתיה דרבי יוסי קמפרש ולקמיה מפרש מילתיה: **שלמים שטעונין סמיכה ונסכים**. מנחת נסכים שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאלו ועשרון לכבש כדמפרש במנחות צפ' ו1 כל [המנחות] (דף סא) אצל זכור לא: **זכור מצעיא**. ובזכור בחוזה לארץ קאמר דכיון דלאו להקרבה קאי לא וכו ליה משלחן גבוה דלא חזי לגבוה: **למעוטי מעשר**. בהמה שאע"פ שהוא קרב שלמים כדאמרינן צפ' בפרא דבכורות (דף ס), אפי' הכי לא הוי מחיים ממון צעלים כשלמים: **בזכור**. חס נאמר אף זכור שור וגו' לא תפדה פדיון הוא דלית ליה דליפוק מנדושת זכור למכור באיטלו ולישקול בליטרא אצל נמכר הוא חי ולוקח יאכלנו בקדושתו כשימוש או אם הביט קיים יקריבנו: **במעשר נאמר לא יגאל**. וגמרינן בבכורות צפ' [חמישין] (דף לב). האי לא יגאל מלא יגאל דחרמים דכתיב בהן לא ימכר ולא יגאלו מה להלן מכירה עמו אף כאן מכירה עמו הלכך אינו נמכר לא חי ולא שחוט כו' אלמא לאו ממון צעלים הוא: **רנא אמר**. מעילה דמתניתין לא תידוק מיייה הא מקדש קדשי אלא ה"ק שאין בהן דין מעילה שאין בהם שום קדושה לשמים דבקדושת שמים שייכא דין מעילה כגון קדשי קדשים: **ומאי נינהו**. כגון נכסים דהדיוט: **גובה**. חזי נזקו מבשרו דנזק שור חס משתלם מגופו: לא לרינא. הא דקתני אינו גובה מאימורין הא קמ"ל דאין גובה מצבדו כנגד אימורין כגון שור שזה מאתים שנגח שור שזה מאתים אינו גובה אלא חזיוו) דמי בשרו אף על גב דלא הוי מנה שלם ודמי חזי אימורין לא ישתלם מדמי חזי האחר של זכר: **אי אליבא דרבנן**. דפליגי עליה דרבי

נחמן דאמר כרזנן: **מסנוס כהונה קאמרת**. זכור מעשרים וארבע מתנות כהונה נלקמן קי: והלכך אוקמה רבינא להא דרז נחמן כר"י הגלילי דליהו נמי מודה דהא דכל זמן שהצית קיים משולחן גבוה וזו להו כהנים

לישני הא רבי יוסי הגלילי הא רבנן ו6 (אמר ליה) מתנות כהונה קאמרת שאני מתנות כהונה דכי קא וכו משלחן גבוה קא וכו: גופא 'וימעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהם ממונו דברי רבי יוסי הגלילי בן עזאי אומר לרבות את השלמים אבא יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא בבכור בלבד אמר מר בן עזאי אומר לרבות את השלמים למעוטי מאי אילימא למעוטי בכור השתא ומה שלמים שטעונים «סמיכה יונסכים יתנופת חזה ושוק אמרת ממון בעלים הוא בכור מבעייא אלא אמר רבי יוחנן למעוטי מעשר כרתניא» בבכור נאמר 2 לא תפדה וגמכר תם חי ובעל מום חי ושחוט במעשר נאמר 3 לא יגאל יואינו נמכר לא חי ולא שחוט לא תם ולא בעל מום רבינא מתני לה אסיפא אבא יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא בבכור בלבד למעוטי מאי אילימא למעוטי שלמים השתא ומה בכור שקדוש מרחם ממונו הוא שלמים מבעיא אמר רבי יוחנן למעוטי מעשר כרתניא בבכור נאמר לא תפדה וגמכר תם חי ובעל מום חי ושחוט במעשר נאמר לא יגאל ואינו נמכר לא חי ולא שחוט לא תם ולא בעל מום הא בבכור בלבד קאמר קשיא רבא אמר מאי נכסים שאין בהן מעילה נכסים שאין דין מעילה ומאי נינהו דהדיוט וליתני דהדיוט קשיא אמר רבי אבא י"שלמים שהזיקו גובה מבשרן ואינו גובה מאימוריהן פשיטא אימורין לגבוה סלקי לא צריכא 4 לגובה מבשרן כנגד אימורים אליבא דמאן א' אליבא דרבנן פשיטא הא אמרי כי ליבא לאשתלומו מהאי לא משתלמא מהאי ואי אליבא דרבי נתן 7 הא אמר כי ליבא לאשתלומו מהאי משתלם מהאי אי בעית אימא רבי נתן איבעית אימא רבנן איבעית אימא רבנן ה"מ בתרי גופי אבל בחד גופא מצי אמר ליה מכל היבא דבעינן משתלמנא איבעית אימא רבי נתן התם הוא 6 דאמר ליה בעל שור לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחתיה מאי דלית לי לאשתלומו מדיחא משתלימנא מינד אבל

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

יג.

א' אליבא דרבנן. פ"י בקונט' אי אליבא דרבנן דפליגי עליה דרבי נתן צפ' הפרה (לקמן נג. ושם) גבי שור שדחק חצירו לצור ואמר [צתס] דצעל השור משלם מחלה וצעל הצור פטור אלמא כי ליבא לאשתלומו מצעל השור לא משתלם מצעל הצור ואע"ג שזו נמלא ההיזק ופשיטא דאין גובה מצבדו כנגד אימורין עכ"ל משמע מפירושו שהשור עושה כל ההיזק וצעל הצור אין עושה כלום הלכך שור מועד משלם נזק שלם ותם חזי נזק ולכך לא מצי למידק אלא מתם ולא ממועד וכן פ"י בהדיא לקמן צפ' הפרה (שם ד"ה את) ח"ל אצל רבנן דמר מעיקרא אזלי וסברי דצעל השור כוליה הזיקא קעביד הלכך צמועד צעל השור משלם י"ש וצתס משלם חזי נזק 8 (וצעל השור) ופלגא מפסיד וקשה לר"י היכי דייק דאין גובה מצבדס כנגד אימוריהן מדלא משתלם מצעל הצור כלום צתס שמפסיד פלגא דהתם משום שהצור לא עשה ההיזק כלל אצל בשלמים שהצער עשה כמו כן היזק כיון דליכא לאשתלומו מאימורין משתלם מן הצער דעל כרחק ק"ל השתא שנים שהזיקו חזי כוליה הזיקא עבד והאי כוליה הזיקא עבד כיון דלא אסיק אדעתיה טעמא דמורא צריך אשכחתיא דאי כל חד וחד פלגא הזיקא עבד למה ישלם צתס לרבי נתן צעל הצור שלשה חלקים דהיינו יותר מממה שהזיקו וכלא טעם אין לנו לומר כדמוכח בהפרה ועוד מנא ליה לגמלא דלרבנן צתס משלם צעל השור מחלה וצעל הצור פטור דלמא צתס צעל השור משלם מחלה וצעל הצור משלם מחלה ורבנן דאמרי וצעל הצור פטור איירי צמועד ונראה לר"י דרבנן דאמרי צעל השור חייב וצעל הצור פטור היינו דבעי השור משלם מחלה לגמרי שלא חייב הכמוז זור אלא היבא דנפל ממילא דכתיב ונפל שמה שור אצל אם אחרים מפילים אותו בצור פטור צעל הצור והכא ה"פ הא אמרי כי ליבא לאשתלומו מצעל הצור לא משתלם מצעל השור ואע"ג דס"ל האי כולא הזיקא עבד והאי כו' ופשיטא דאין גובה מבשרן כנגד אימוריהן ומאי קמ"ל רבי אבא וא"ת מנליה דהא דקאמרי רבנן וצעל השור חייב לאו היינו דחייב הכל וי"ל דאי הוו פליגי רבי נתן ורבנן צתשלומי השור הוה להו לפרש ומדלא פירשו ש"מ

מודו לרבי נתן צהא ועוד דאס איתא דמחייבי רבנן הכל לצעל השור ה"ל לר' נתן למימר דאין משלם אלא מחלה: **אנא תוראי בבירך אשכחתיה**. ודוקא גבי זור קאמר דמשלם אע"ג דכל חד וחד כולא הזיקא עבד שיך לחלק בין שור לצור מהאי טעמא ומיהו כיון דידע טעם דמוראי צריך אשכחתיא מצי למסבד נמי דכל חד וחד פלגא דהזיקא עבד כדאמרינן בהפרה (שם) ושם אפרש צע"ה: **אמר**

רביע וצעל הצור שלשה חלקים וצמועד צעל השור משלם מחלה וצעל הצור מחלה והכא נמי אמאי אינו גובה מצבדן כנגד אימוריהן הא הכא נמי תרוייהו איזק חלק גבוה וחלק הדיוט. וספרים דכתיב בהן אע"ג דאיכא לאשתלומו מהאי משתלם מהאי שבשמה היא דהתם לא מנינו לאוקמי הכי: **פני מילי**. דלא אמרינן כי ליבא לאשתלומו מהאי לשתלם מהאי: **צתרי גופי**. כגון שור וצור: **אצל צד גופא**. אי לא אשמעינן ר' אבא דאינו גובה מאימוריהן הוה אמינא דמאי א"ל מכל היבא דבעינא משתלמנא: **הסם הוא דאמר ליה בעל השור**. ההרוג לבעל הצור: **אנא תוראי צריך אשכחסיא**. מת הלכך כל הנזק עליו מה דלית לי לאשתלומו מצעל השור משתלמנא אם חס הוא משלם רביע דאפילו היזקו הוא לצדו לא היה משלם אלא חזי נזק ועכשיו שיט אחר עמו ישלם רביע והשאר משתלמנא מיניך:

אצל

עין משפט ונר מצוה

קבא א מ"י פ"ג מהל' מעשה קצנות הל' ו סמג עשין קפג:
קב ב מ"י שם פ"ב הל' ז סמג שם:
קב ג מ"י פ"ט שם הלכה ו:
קב ד מ"י פ"ו מהל' זכורות הלכה ה ו סמג עשין רכ ולאחין שדמ:
קב ה ו מ"י פ"ח מהל' נזק מומן הלכה ז ג:

תורה אור השלם

- ↑ נפש כי תחטא ומקעלה מעל בין ובהש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו. ויקרא ה כא
- ↑ אך בבזר שור או בבזר כשב או בבזר עז לא תפדה קדש הם את דקדם תורק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לקיח נחתו לך:
- ↑ לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המר ימירנו וזהו הוא ותמורתו יידיה קדש לא יגאל: ויקרא לו כ

גליון הש"ס

גפרא אליבא דרבנן **פשיטא** פ"י לקמן נג ע"ב **מוס' ד"ה** לא כרבנן וז"ע:

מוסף רש"י

לרבות את השלמים. קאמר דודאי הן ממונו, אצל מעשר לא, דליהו לאו ממונו הוא ולא יכול למוכרו חי ולא שחוט לא חס ולא צעל מוס' (תמורה ה). אלא בבכור בלבד. שפסקו בהן זכורו אצל אחר ופטר ושבעה וסודה, אצל שלמים לאו ממונו הוא, הואיל וחילצה עליהו קדושה כל קי שטעונין סמיכה ונסכים ותמורת חוה וזקן, ומעשר נמי לא הואיל ואינו יכול למכורו (שם). בבכור נאמר לא תפדה. אף זכור שור או זכור כבש או זכור עז לא תפדה וגו', ומשמע צעלים אין פדיון אותו (בבזרות לא). פדיון הוא שאין לו שכנסם הפדיון בקדושה והוא ינא לחולין (תמורה ח). שאין הצעלים יסולקו לפדיומו ולנאוו זו מנהג חולין כגון גזח ועודה (שם ה). וגמכר תם חי. לאחרים משבא ליד כסן (בבזרות לא). שאם נכד זו מוס יוכל למוכרו לכהן צמורת זכור דלתיב כתיב לא תפדה לאשמושין דצמכרה שרי (תמורה ה) ועיי"ש בהגהות הגר"א) וואלט בקדושה חו היא הקדושה שלא ישתטטו באיטלו ולא יסקלנו במעשר (שם ח). באמר לא יגאל. והיה הא ומתורתו יהיה קדש לא יגאל (בבזרות לא).